

SZABADSÁG KONTRA SZOLIDARITÁS

Oldalunk az alább közölt vélemények, hozzászólások **Eörsi István** Mégsem levelet írok címmel július 17-én, lapunk 7. oldalán megjelent publicisztikájához. **Eörsi** a VII. kerületi romák kilakoltatása kapcsán egyebek közt azt írta: „Párttársam, Koromzay (Annamária, VII. kerületi SZDSZ-es szociális alpolgármester – a szerk.) éppen azon munkálkodik, hogy családokat széttejjék, irreális ígéretekkel kicsaljon vagy nyolcvan embert abból az élettérből (jó szót találtam a néptársnő számára?), amelyet maga alakított ki a romokból, kicsalja őket onnan a semmibe, a reménytelenségbe, a szociális és emberi jogtalanságba.” **Eörsi** kritikáját visszautasította Levelet nem érdemes írni című, lapunkban júl. 19-én közölt írásában Ungár Klára SZDSZ-üggyvivő és Molnár István, a VII. ke-

rületi SZDSZ elnöke. Egyik fő állításuk „1990 óta még sohasem fogadott el a SZDSZ tagsága olyan programot, amely az önkényes lakásfoglalást legitímnek tekintette volna”. A vitához hozzászólt Tamás Gáspár Miklós Kérdés az SZDSZ-hez című július 22-én közölt cikkében. TGM **Eörsi** álláspontját osztja. Azt írta: „Lehet, hogy **Eörsi** kicsit túlzott, amikor miépes illatot orrontott a liberális kerületi alpolgármester nyilatkozatában. De hogy Ungár Klára és kollégája fideszes cikket írt, fideszes eszmékkel és fideszes iránnyal, az hétszentség. ... Ez az egész kilakoltatási ügy talán kis dolognak látszik, de nem az. Az SZDSZ-nek végre szólnia kell azon túl, hogy vezetői borongós interjúkban kesergenek »a haladó értelmiség» különös szokásain.”

tartottaknak van helyük, mindenki más pedig takarodjon. Ez tiszta sor, kinek-kinek lelkiismerete rajta... Szóra érdemesek ellenben azok a problémák, amelyek hol nyíltan, hol eufemisztikusan kimondva ugyan különböző indítással, de azonos érvrendszerrel maradtak megoldatlanul. Éspedig: hogyan lehet a politika egyszerre szegénybarát és szegénységellenes? Miként képviselheti egyszerre a meggazdagodottak és reménytelenül lecsúszottak eltérő érdekeit úgy, hogy ne játssza ki őket egymás ellen?

A társadalom lecsúszott, reménytelen helyzetbe került része és a megindult gazdasági fejlődés haszonélvezői közötti szakadék kezelésére egyetlen magyar politikai elképzelés sem talált jó választ. Az ebből fakadó feszültségek azonban meglepő ideológiai egységet tudnak szülni azok között a politikai csoportok között is, amelyek egyéb kérdésekben a nézetazonosságot sohasem vallanák be. Koromzay Annamária VII. kerületi SZDSZ-es alpolgármester, Juharos Róbert fideszes országgyűlési képviselő, az önkényes lakásfoglalók kilakoltatásának gyorsítását és egyszerűsítését lehetővé tevő törvény javaslatának előterjesztője, valamint Ungár Klára SZDSZ-üggyvivő és Molnár István VII. kerületi SZDSZ-elnök érveivel azonosak: a tulajdon – lett legyen önkormányzati vagy magántulajdon – alkotmányos védelmet élvez.

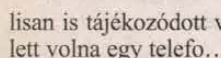
Azért, mert a tulajdon szentsége a piacgazdaság vitathatatlan alapelve, továbbá az alkotmányban is szereplő alapjog. Akárcsak a szociális biztonságot szavatoló jog. E kettő együtt azonban legfeljebb csak azoknak okozhat fejtörést, akik mindkét joggal élhetnek. A Király utca 25. lakóit – a magántulajdonlás teljes hiánya miatt – az alkotmánynak csak azok a paragrafusai érintik, amelyek a családjukhoz, továbbá létük elemi biztonságához fűződnek. Mint-ha két társadalomról és két különböző alkotmányról lenne szó! Ezek az elméleti kérdések a gyakorlatban a következőképpen jelennek meg. Például a Király utca 25. alatt két tucat, évek óta használatlan lakás található egy rendkívül értékes, a kerületi önkormányzat tervei szerint a későbbiekben építendő Madách-sétány nevű sétáló- és bevásárlóutcát keresztező telken. Egyelőre nem tudni, mi lesz a ház sorsa. A komfort nélküli, omladozó és bizonytalan jövőjű lakásokat a kerület több mint kétezer lakásigénylője közül még ideiglenesen sem fogadta el senki beköltözhető lakásként, így üresen maradtak. Ekkor az üres, félméteres soketambokkal teli helyiségek olyan, többnyire sokgyermekes családok költöztek be, akik hetek, hónapok óta hajlék nélkül éltek; akik soha sehhol sem kérhettek, tehát nem is kaphattak szociális lakást, például azért, mert már előzőleg, akár születésüktől fogva is önkényesen húzódtak meg valahol. Ha véletlenül mégis legális lakáshoz juthattak volna valahol, akkor az összvédelmük sem lett volna elég a rezsi kifizetésére. Hogy miért nem? Többnyire, mert már a szülei is az ország munkanélküliségtől és éhezéstől leginkább sújtott részeiről menekültek a fővárosba, évek óta nem találnak munkát, a kilátás nélküli életbe fizikailag-lelkileg beleokkultak, soha semmilyen hatóságtól nem kaptak segítséget, s ha adódott volna munkalehetőség, akkor azért nem alkalmazták őket, mert romák. Miért törtek fel üres lakásokat? Mert nem akarták gyermekeiket intézetbe adni, ők pedig nem akartak sem a híd alatt, sem a börtönben élni. Miért nem fizetnek lakbért? Mert az önkormányzat nem akarja legalizálni a helyzetüket, ezért nem fogadja el tőlük annak ellenére sem, hogy a beköltözöttek kitakarították és komfortosították a lakhatatlan helyiségeket. S hogy miért takarozik valamennyi döntéshozó és végrehajtó a tulajdon védelmével akkor, amikor évek óta nem gazdítja a közös javaknak? Hogy miért nem látja be sem törvényhozó, sem végrehajtó, hogy a törvény nem dogmája, hanem szellemé szerint értelmezendő? Mert elfelejtődött, hogy a szolidaritást és megértést értékrendünkben hivatalosan számúzni súlyosabb bűn és ésszerűtlenebb cselekedet, mint a rövid távú gazdasági érdek védelme. Vagy mégsem? Hadd idézzem, cinikus-keserű magyarázatul Koromzay Annamária VII. kerületi alpolgármestertől azt a mondatot, amelyet **Eörsi István** cikkében elmulasztott citálni: „kimondható, hogy ezekkel az emberekkel érdemben nem kell törődnünk”.

Józsa Márta újságíró

Egy telefon

Tiszteljük **Eörsi Istvánt**. Azon kevés közírók közé tartozik, aki mindig kiáll az elesettek, a hátrányos helyzetűek védelméért, aki számára a romák jogainak képviselője nem pusztán „uniós követelmény”, hanem lelkiismereti, emberiségi kérdés, őszinte elhivatottság. Múlt heti cikke, amelyben a VII. kerületi önkényes lakásfoglalók kilakoltatásáról írt, azonban mélyen megdöbbentett és felháborított. Megdöbbentett, mert a tények még csak közzétett viszonyban sincsenek a cikkben leírtakkal, és felháborított, mivel **Eörsi István** anélkül rasszistáz meggyőződéses liberálisokat, hogy akárcsak minimá-

lisan is tájékozódott volna a valóságról. Pedig elég lett volna egy telefo...

Lássuk, mit tettek a VII. kerületi önkormányzat szabad demokrata képviselői – **Eörsi István** párttársai – és a helyi jogvédők a szerencsétlen emberekért.

Megpróbáltuk az országban is igen lyukas szociális hálót befoltogatni. Például munkahelyet teremteni, létrehozni az első Gyermekejölési Szolgálatot már 1992-ben, felismerni a drog problémáját, ennek kezelésére intézményi háttérrel biztosítani, létrehozni a csellengő fiatalok klubját. Tehát enyhíteni az esélyegyenlőségeket. Saját pénzünkkel az SZDSZ pártirodában korrespondáló szervezünk többségében roma gyerekek számára. Kiemelten jó kapcsolatunk van a kerületi Roma Kisebbségi Önkormányzattal. Kezelnünk próbáljuk a lakbérhátralekosok problémáját, hogy ők ne kerüljenek a kilakoltatottak sorsára. 1999-ben Erzsébetváros Önkormányzata 10 lakást osztott ki hajléktalanok és állami gondozottak számára. 2000-ben ez a keret 20 lakás, amelyből már 14 gazdára talált. Közük 13 roma család. De erőnkön fölül próbálunk segíteni fogyatékos embertársainkon vagy szüleiken, akik a fogyatékos ember gondozása miatt nehéz helyzetben vannak, munkát vállalni nem tudnak. Rendeletet hoztunk, hogy fideszesük a rehabilitációjukhoz szükséges költségeket.

Ez volna a „miépes gondolkodás”? Miből gondolja **Eörsi István**, hogy a kerület 2000 lakásigénylőjét megelőzve kell lakásfoglalókat lakáshoz juttatni? Miből gondolja, hogy az önkényes lakásfoglalása romakérdés? A kerületi önkényes lakásfoglalók egyharmada nem roma származású. De lássuk a konkrét ügyet.

A Király utcai önkényes lakásfoglalókat – bár erre lett volna lehetőség – nem tettük ki télen az utcára. A hatályos bírósági ítélet ellenére is azon fáradozunk, hogy ez továbbra se történjen meg. Ezért szerveztük meg azt a július 3-i és 4-i találkozót, ahol leültünk tárgyalni, és megpróbáltuk őket arra ösztönözni, hogy maguk is tegyenek valamit saját életükért. **Eörsi István** ezt nevezi „kicsalogatásnak”.

Július 17-én két család jelzett vissza, hogy meg tudja oldani a problémát. Ebből egy segítséget kért, amit saját zsebünkbe nyúlva teljesítettünk.

A Roma Polgárjogi Alapítvány belekeverése az ügybe ugyancsak meglepő. Az alapítvány egyszer valóban megkeresett lakásügyben. A kérés az volt, hogy az alapítvány egyik vezetője rokonának adjunk lakást a kerületben. Ezt a kérést nem teljesítettük. Talán **Eörsi István** is elhiszi, hogy ez a döntés nem faji alapon született... A második megkeresés már valóban hivatalos volt. Az alapítvány azt kérte: alpolgármesterként támogassam, hogy a kerületben helyiséghez jussanak. A helyiségigénylők háromszor kerültek a képviselő-testület elé, én mindig pozitívan szavaztam ebben a kérdésben. És mit kért az alapítvány? Egy 140 millió forintot érő, közel 700 négyzetméteres ingatlan bérleti jogát. Megkapták. Ha nem elvadásban gondolkodunk, akkor ez az épület kiváló lett volna a nagyon szűkös körülmények között dolgozó önkormányzati családsegítő központok kihelyezésére.

Sajnos a Roma Polgárjogi Alapítvány nem jeleskedett a Király utcai lakásfoglalók elhelyezésében sem. Ez alatt a két hét alatt nem próbáltak meg segíteni nekik. Ígéret persze akadt, de nem kerestek alberletet, vagy nem próbáltak meg a szociálpolitikai támogatás igénybevételével tulajdonhoz juttatni a lakásfoglalókat. Ezt persze mi július 17-én felajánlottuk, és ezen dolgoznak a Családsegítő Központ dolgozói, a Gyermekejölési Szolgálat és a Roma Kisebbségi Önkormányzat. De nem az alapítvány, amely most segítőként tetszeleg. De segíteni csak annak lehet, aki maga is akarja. Ebben az országban nagyon kevesen vannak azok, akik őszintén segíteni akarnak a sanyarú sorsú roma családokon. Nekik

– nekünk – össze kellene fognunk ahelyett, hogy téves információkra alapozva alaptalanul támadjuk és rágalomazzuk a másikat. Ez nem túl nehéz feladat. Elég hozzá akár egyetlen telefon.

Koromzay Annamária (SZDSZ) szociális alpolgármester, **Farkas Jenő**, a VII. Kerületi Roma Kisebbségi Önkormányzat vezetője

Lakni emberi jog

Ungár Klára és Molnár Pisti – az SZDSZ házi vitájában ők állnak szemben **Eörsi István** „Pistával” – egy kicsit mellényűlnak. (Népszava, július 19.) Talán nem véletlenül. E sorok írója – akkor még a Roma Polgárjogi Alapítvány munkatársaként – maga is tanúja volt a Király utca 25.-ben lakók első kiköltözési kísérletének, és egyetért azokkal, akik szerint a családok szétszakítása és utcára költöztetése embertelen, törvénytelen (sőt alkotmányellenes) és céltalan is. A családok kényszerűségből (és a gyermekeikért érzett erkölcsi felelősségtől is vezettetve) néhány napon belül más kerületben ismét önkényesen foglalnak majd el üres lakásokat, s előről kezdődik az egész – Juharos módra felturbózott – eljárás. De a Juharos-féle „kilakoltatási törvény” védőinek és a Fidesz-MPP érveit megismétlő VII. kerületi SZDSZ-eseknek a szavai is világosak: a tulajdon és a tulajdonról való rendelkezés szabadsága szent. Jogállamban sérthetetlen. Még ha nem egyéni, hanem közösségi, önkormányzati tulajdonról van is szó.

Vajon feloldhatatlan-e ez az ellentmondás? Ha igen, ha mindenképpen dönteni kell az Ember jogai vagy a Tulajdonnal való szabad rendelkezés szentsége mellett (vagy a Tulajdon vagy az Ember kárára), akkor nem csupán a szocialista vezetőség VII. kerületi ingatlan tulajdonosa és/vagy a Király utcai hajléktalanok szenvednek hátrányt, hanem alapjaiban kérdőjeleződik meg a Szabad Demokraták Szövetségének, a szabadság és a szolidaritás (újabbban, „igazságosság”) pártjának léte is. És ebben áll, szerintem megfellebbezhetetlenül, **Eörsi István** mondanivalójának lényege. Amit más, erzsébetvárosi szabad demokraták nem akarnak meghallani.

A hatályos alkotmány és a szociális törvény az önkormányzatokat teszi felelőssé a településen élő rászoruló szociális ellátásáért. A szociális ellátás persze sok mindent jelenthet – lehet, hogy gyógyszer- vagy fűtési támogatást már nem minden kerület adhat minden kisnyugdíjasának –, de a lakhatás, a tető a hajléktalan család feje fölé, biztosan alapvető létfeltételnek számít. Ezért a szükségességüket nem tagadhatja meg a VII. kerület sem. A szociális ellátási kötelezettség komoly feladat: a szükségességgel való gazdálkodás megakadályozhat nagyrészt tervekkel – például egy-egy Madách téli „passage”-t –, de a szabad demokrata elveken túl a jogszabályok betűjéből és szelleméből is következnek. Addig nyújtózkodjál, amíg a takaród ér. Azaz ki lehet lakoltatni, sőt meg lehet büntetni a jogszabálysértéseket a Király utcai „önkényeseket”, el lehet adni, vagy le lehet bontani az épületeket, de ahhoz szükségessé kell a rászoruló hajléktalanok számára biztosítani.

A gyermekek állami gondozásba vétele és a felnőtt „hajléktalanellátásba” utalása – szegyellem leírni is – anyagilag is ráfizetés a magyar állam számára. Egy gyermek ellátása évente kb. egymillióba,

egy hajléktalané félmillióba kerül: egy öttagú, háromgyermekes (szobák és kerekék nélküli) családnak ennyiből akár évente lehetne egy-egy olcsó fenntartású szociális lakást építeni.

És még valamit. Klári és Pisti szerint nem „romakérdésről” van szó. Ebben egyetértünk, **Eörsi** sem „roma”, hanem emberi jogokról beszélt. Azt is írják, hogy a háttérben családi erőszak, diszkrimináció, tudatlanság, bűnözés, betegség, munkanélküliség rejlik. Tudnám folytatni: én magam találkoztam olyan családokkal Budapesten, akik szocpolból felépült vidéki házaikat hátrahagyva jöttek a fővárosba „szerencsét próbálni”. Előfordult a történetekben cigány kisebbségi önkormányzati vezetők javára végrehajtott „védelmpénz-gyűjtés”, lopás, családi válalkozásban üzött prostitúció, és mindenféle egyéb törvénytelen, élükön a svercsban végzett segédmunkákkal. Mindez azonban egyszerűen nem számít. Tessék egyenként bünvádi feljelentéseket tenni, bizonyítani, bíróság elé állítani a tetteseket – és megvédeni az áldozatokat. Lakni – akárcsak enni vagy levegőt venni – nem egyszerűen „szociális”, hanem emberi jog. A VII. kerületben is.

Hell István közíró

Kinek nem levele...

... ne vegye magára. Attól tartok, ők a boldog kevesek. Körülbelül azok, akik újságot nem olvasnak, utcára nem járnak, reménytelen helyzetekkel nem találkoznak, mindent meg tudnak oldani, és sohasem kell szembesülniük az igazság legalább két arcával.

Eörsi István – akit egyesek a Szabad Demokraták Szövetségének fenyegetőrekként, mások a párt egyre fogyatkozó, rendszer-váltó forradalmár lelkiismeretének egyik következetes szószólójaként tartanak számon – azt írja, hogy párttársai, a VII. kerületi SZDSZ-es alpolgármester, „Koromzay Annamária nyilatkozatából MIÉP-es bűz árad”. Koromzay szabad demokrata helyhatóság vezető szerint ugyanis a Király utca 25. számot viselő, életveszélyessé, majd műemlékké nyilvánított ház korábban lakatlan hátsó traktusába önkényesen beköltözött, sürgősen és bármi áron eltávolítandó lakók „általában (kiemelés tőlem – J. M.) zajosak, koszosak, rendetlenek”.

Általában **Eörsi** író fiókjában ugyanolyan színű párttagkönyv lapul, mint Koromzay alpolgármesterében. Elvszerűen azonban **Eörsi István** liberálisokként ismert gondolkodó és Koromzay Annamária egy önmagát liberálisnak tartó párt tisztviselője (továbbá funkcionáriusának álláspontját a lap másnapji számában megvédő két liberálisnak mondott politikus) vitáját megítélésem szerint hibába volna egy politikai alakulat belső pengeváltásának elkönyvelni.

Ugyanis azok a konfliktusok, amelyek a Király utca 25. lakói, továbbá az ország több tízezer önkényesen elfoglalt lakásában élők és a helyi, valamint az országos hatalom között zajlanak, lényegükben pártsemlegesek. Azt is mondhatnám: egyetlen párt van, amely e kérdésben nem ludas: és ez éppen az elretentésül idézett Magyar Igazság és Élet Pártja. E párt hívei ugyanis egy percig nem titkolták, hogy véletlenül sem a létező társadalom békéjét kívánják megteremteni, hanem egy elképzelt világ megteremtéséért kívánnak harcolni, amelyben az általuk megfelelőnek

Mondatok a hozzászólók leveleiből

... Ne higgyék, hogy rasszista vagyok. De próbáljanak normálisan együtt élni egy csomó roma családdal (mint például én). Szó se róla, van közöttük abszolúte rendes is. De sokan rettegésben tartanak egy egész környezetet. És ehhez hozzájön, hogy mindennel tartoznak, semmit sem fizetnek ki. Nincs az ilyenekkel mit tenni, mint a többiek érdekében elköltöztetni őket...

P. A. Budapest,

... Riasztó az érzéketlenség, hovatovább általános gyűlölködés, amellyel a magyar társadalom az égetően súlyos romakérdéshez viszonyul... Nem tudomásul venni, hogy ha sürgősen nagy szociális programokkal – oktatással, munkához (bizony, kezdetben csak alacsony szakképzettséget igénylő munkához) juttatással, szociális lakásokkal – nem próbál meg a kormány és az önkormányzatok a romaproblémán segíteni, akkor annak beláthatatlanul súlyos következményei lesznek. Az égetően súlyos romaprobléma – mely egyben szegénységprobléma is! – kezelése szerintem legalább annyira az emberi jogok védelmét hangsúlyozó liberális szabaddemokraták feladata, mint az igazságosabb társadalmi elosztásért és megélhetésért küzdő szocialistáké.

Ha viszont a jobboldali kormány lényegében semmit sem tesz a társadalom e számkivetettjeiért, ám eltűri a növekedő rasszizmust, akkor egyre súlyosabb szociális és társadalmi feszültséget szabadít rá az országra.

Pastrovits Imre tanár, Budapest

... Évszázadok óta a cigányok sehhol nem tudnak beolvadni a többségi társadalomba. Ahol tömegesen megjelennek, ott a bűnözést, betegséget terjesztik. A magyar társadalomnak éppen elég szegény, nyomorult, a sok prioritizáló család gazdától meg a Nyugattal paktáló nagytőkéséktől kizármányolt szegény embere van, akik pedig tisztességesen dolgoznának meg élnének, ha hagynák őket. Miért nem az ő megsegítésükkel, az ő lakás-gondjaik megoldásával törődnek a politikusok urak?

Löffler Ferenc nyugdíjas, Miskolc

... Mint jogászember ellene vagyok minden olyan törvénytelen cselekedetnek, mint például az önkényes lakásfoglalás. Ilyen, a tulajdon biztonságát súlyosan fenyegető folyamatoknak a társadalom nem engedhet utat. Ugyanakkor fel kell ismernünk: nem ragaszkodhatunk mindig szemellenzősen a törvények rideg betűihez. Emberi, keresztényi lelkiismeretem nem tud kiegyezni azzal – még ha önkényes lakásfoglalóról is van szó! –, hogy nyomorult, súlyos előítéletektől is üldözött, sokgyermekes, nincstelen roma családokat kitesznek az utcára.

Ilyen a XXI. század Magyarországon nem fordulhat elő. Meg kell találni a megoldást: az államnak, a fővárosnak szociális lakásokat, átmeneti szállásokat, munkalehetőséget kell létesítenie.

Ha az államhatalom egyik oldalán nem tesz meg mindent elesettjeinek megsegítéséért, akkor nehéz a másik oldalán igazságos eljárásnak nevezni a kegyetlen kilakoltatást.

Dr. Sziebert Albert nyugdíjas törv.bíró, Budapest